

Detská skupina

V čase pretrvávajúcej mimoriadnej situácie v súvislosti s hromadným prílevom cudzincov na územie SR spôsobeným ozbrojeným konfliktom na území Ukrajiny (*dalej aj ako „mimoriadna situácia“*) sa posilňuje reálna dostupnosť zabezpečenia formalizovanej starostlivosti o deti, a to v čase prípravy rodiča alebo inej fyzickej osoby, ktorá má dieťa zverené súdom do osobnej starostlivosti (*dalej aj ako len „rodič“*), na vstup alebo návrat na trh práce, prípravy na povolanie štúdiom na strednej alebo na vysokej škole, alebo v čase vykonávania zárobkovej činnosti. V rámci služby na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života sa umožňuje poskytovať starostlivosť o dieťa v detskej skupine. Táto forma starostlivosti sa poskytuje v malom kolektíve detí, najviac štyrom deťom a poskytuje sa v domácom prostredí (alebo inom približujúcom sa priestorovo i vybavenosťou domácomu prostrediu).

KTO MÔŽE POSKYTOVAŤ STAROSTLIVOSŤ V DETSKEJ SKUPINE?

Starostlivosť v detskej skupine poskytuje výlučne fyzická osoba (nie právnická osoba), ako sústavnú činnosť prevádzkovanú samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, a to na základe vzniku jej oprávnenia poskytovať túto sociálnu službu zápisom do registra sociálnych služieb, ktorý vedie príslušný vyšší územný celok. Fyzická osoba nemôže zamestnávať zamestnancov, musí teda sama – osobne poskytovať starostlivosť deťom, pričom sú na ňu kladené požiadavky bezúhonnosti a spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu a dosiahnutie 18 rokov veku. Požiadavka odbornej spôsobilosti dosiahnutím určitého stupňa vzdelania sa u tejto fyzickej osoby nevyžaduje. Fyzická osoba je poskytovateľom sociálnej služby a zároveň poskytujúcou starostlivosť deťom v konkrétnej detskej skupine, pričom oprávnenosť poskytovania tejto sociálnej služby je viazaná na konkrétne miesto (konkrétne adresu miesta jej poskytovania).

MÔŽE POSKYTOVAŤ STAROSTLIVOSŤ V DETSKEJ SKUPINE AJ OSOBA PRICHÁDZAJÚCA Z UKRAJINY?

Áno, v čase mimoriadnej situácie môže aj osoba s osobitnou ochranou za splnenia ustanovených podmienok poskytovať starostlivosť v detskej skupine.

MAXIMÁLNY POČET DETÍ A VEK DETÍ V DETSKEJ SKUPINE:

Fyzická osoba poskytuje starostlivosť v detskej skupine maximálne 4 deťom vo veku v zásade od narodenia až po začatie plnenia povinného predprimárneho

vzdelávania v materskej škole. Keď sa fyzická osoba stará o dieťa, o ktoré má povinnosť starať sa (vlastné dieťa vo veku od narodenia až po začatie plnenia povinného predprimárneho vzdelávania), takéto dieťa sa započítava do počtu detí detskej skupiny. Právna úprava nedáva možnosť, aby sa poskytovala starostlivosť v detskej skupine prostredníctvom viacerých fyzických osôb, resp. vo viacerých detských skupinách na konkrétnom mieste (napr. dvoma fyzickými osobami 8 deťom či troma fyzickými osobami 12 deťom). Takéto poskytovanie „kolektívnej“ starostlivosti o deti by malo navyiac už charakter inštitucionalizovaného zariadenia.

AKÉ ÚKONY STAROSTLIVOSTI SA V DETSKEJ SKUPINE POSKYTUJÚ?

V detskej skupine sa poskytujú bežné úkony starostlivosti o dieťa a zabezpečuje sa záujmová činnosť. Starostlivosť v detskej skupine neobsahuje, a tým ani nenahrádza poskytovanie odborných činností, akými sú výchova a vzdelávanie poskytované v rámci starostlivosti o deti v zariadeniach (materské školy, zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa – „bývalé detské jasle“). Ide o alternatívu k starostlivosti, ktorá svojím rozsahom nie je s takouto formalizovanou starostlivosťou o deti v zariadeniach porovnateľnou a ani ju nenahrádza. Ide o doplnenie možnej ponuky rozsahu a foriem starostlivosti o deti, a to na základe individuálnych potrieb a preferencií rodičov, aj ako prechodné riešenie najmä, ak nie je reálne dostupná kapacita v zariadeniach.

MUSÍ FYZICKÁ OSOBA POSKYTUJÚCA STAROSTLIVOSŤ V DETSKEJ SKUPINE SPÍŤAŤ KVALIFIKAČNÉ PREDPOKALDY?

Vzhľadom na to, že v detskej skupine sa poskytuje základná starostlivosť o dieťa, nie sú preto na túto fyzickú osobu kladené podmienky jej odbornej spôsobilosti ani kvalifikačné predpoklady potrebné na jej vykonávanie. V záujme bezpečnosti poskytovania sociálnej služby deťom však táto fyzická osoba, ktorá je zároveň oprávneným poskytovateľom tejto sociálnej služby a zároveň ju priamo osobne poskytuje (teda nie prostredníctvom svojich zamestnancov alebo iných osôb), musí spĺňať všeobecné podmienky na vznik oprávnenia ju poskytovať a tými sú spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, dovŕšenie 18 rokov veku a bezúhonnosť.

KDE SA MÔŽE POSKYTOVAŤ STAROSTLIVOSŤ V DETSKEJ SKUPINE?

Fyzická osoba musí pri zápise do registra sociálnych služieb preukázať oprávnenie užívať priestor v nehnuteľnosti slúžiacej na bývanie alebo na

dlhodobý pobyt ľudí, v ktorom sa bude táto sociálna služba poskytovať (napr. kópiou listu vlastníctva, kópiou nájomnej zmluvy alebo počas mimoriadnej situácie aj zmluvy o ubytovaní, ktorých predmetom je nájom alebo poskytnutie ubytovania v priestoroch, v ktorých sa bude sociálna služba poskytovať). Ak nie je táto fyzická osoba vlastníkom nehnuteľnosti, musí predložiť aj písomný súhlas vlastníka nehnuteľnosti na užívanie týchto priestorov na poskytovanie starostlivosti o dieťa v detskej skupine. Priestory, v ktorých sa starostlivosť o deti bude poskytovať, musia byť určené na bývanie, (byty, domy, ubytovne, atď.) alebo dlhodobý pobyt ľudí, pričom musia spĺňať minimálne technické a hygienické požiadavky, ktoré zabezpečujú užívania schopnosť týchto priestorov. Fyzická osoba poskytujúca starostlivosť musí v týchto priestoroch aj bývať, ak starostlivosť v detskej skupine poskytuje ambulantnou formou. Ohliadka miesta poskytovania tejto sociálnej služby zo strany príslušného vyššieho územného celku je žiadúca, a to v záujme náležite zisteného skutkového stavu v konaní o zápis do registra sociálnych služieb a bezpečnosti poskytovanej sociálnej služby.

KEDY SA MÁ POSKYTOVAŤ STAROSTLIVOSŤ V DETSKEJ SKUPINE?

Starostlivosť v detskej skupine sa vzhľadom na jej povahu a účel – prostriedok zosúladenia rodinného života a pracovného života – poskytuje spravidla v pracovných dňoch a v pracovnom čase, a to počas neprítomnosti rodiča, poprípade v individuálne určenom časovom rozsahu po dohode s rodičom (rodičmi).

POSKYTOVANIE STRAVY:

V rámci rozsahu poskytovanej sociálnej služby starostlivosti o dieťa v detskej skupine zákon neustanovuje povinnosť poskytovať stravovanie. V rámci bežných úkonov starostlivosti o dieťa je len podávanie stravy (prinesenej rodičmi, po zabezpečení jej uchovania a ohrevu). Poskytovanie stravy – prípravou jedla, varením – môže byť realizované výlučne na individuálnej dohode medzi rodičom a fyzickou osobou, ktorá túto starostlivosť poskytuje. Ak zabezpečuje dieťaťu stravu rodič, fyzická osoba poskytujúca službu starostlivosti o dieťa v detskej skupine je povinná zabezpečiť hygienicky vyhovujúce uchovanie, ohrev a podanie stravy dieťaťu.

ČO OBSAHUJE ZMLUVA MEDZI RODIČOM A FYZICKOU OSOBOU POSKYTUJÚCOU STAROSTLIVOSŤ O DIEŤA?

Poskytovateľ sociálnej služby poskytuje sociálnu službu na základe písomnej zmluvy o poskytovaní sociálnej služby uzatváranej podľa §74 zákona o sociálnych službách a §51 občianskeho zákonníka. Zmluva medzi rodičom a poskytovateľom starostlivosti o deti v detskej skupine musí zahŕňať najmä nasledovné náležitosti:

- označenie poskytovateľa starostlivosti v detskej skupine ako zmluvnej strany,
- meno a priezvisko rodiča, rodné číslo, ak je pridelené, dátum narodenia a adresu trvalého pobytu alebo prechodného pobytu ako zmluvnej strany a kontaktné údaje najlepšie na oboch rodičov,
- meno a priezvisko, rodné číslo, ak je pridelené, dátum narodenia dieťaťa, ktorému sa má poskytovať starostlivosť v detskej skupine,
- adresu miesta poskytovania služby,
- druh poskytovanej sociálnej služby a formu tejto sociálnej služby (*služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života formou starostlivosti o dieťa v detskej skupine podľa § 12 ods. 1 písm. b) tretieho bodu a § 32a ods. 5 zákona o sociálnych službách*),
- vecný rozsah sociálnej služby (*bežné úkony starostlivosti o deti, zabezpečenie záujmovej činnosti*),
- deň začatia poskytovanej sociálnej služby,
- čas poskytovania sociálnej služby v hodinách počas pracovného dňa,
- sumu úhrady za sociálnu službu, spôsob jej určenia a spôsob jej platenia, podmienky jej vrátenia, jej zúčtovania a lehotu na jej zúčtovanie,
- podmienky zvyšovania sumy úhrady za sociálnu službu,
- dôvody jednostrannej výpovede zmluvy.

Ak sa zmenia skutočnosti, ktoré sú predmetom zmluvy o poskytovaní sociálnej služby, možno tieto skutočnosti zmeniť dodatkom k zmluve o poskytovaní sociálnej služby, ak si to účastníci v tejto zmluve dohodli. Ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na určenie sumy úhrady a platenie úhrady za sociálnu službu, účastníci tejto zmluvy sú povinní uzatvoriť dodatok k tejto zmluve. Prijímateľ sociálnej služby môže jednostranne vypovedať zmluvu o poskytovaní sociálnej služby kedykoľvek aj bez uvedenia dôvodu, výpovedná lehota nesmie byť dlhšia ako 30 dní. Poskytovateľ sociálnej služby môže jednostranne

vypovedať zmluvu o poskytovaní sociálnej služby len z dôvodov ustanovených v §74 ods. 14 zákona o sociálnych službách.

ÚHRADA ZA SLUŽBU STAROSTLIVOSTI V DETSKEJ SKUPINE:

Starostlivosť v detskej skupine je poskytovaná ako formalizovaná služba za odplatu – úhradu za poskytovanú sociálnu službu v súlade s cenníkom fyzickej osoby, ktorá túto starostlivosť poskytuje. Fyzická osoba, ktorá je poskytovateľom sociálnej služby starostlivosti o dieťa v detskej skupine, uzatvára s rodičom podľa zákona o sociálnych službách písomnú zmluvu o poskytovaní starostlivosti v detskej skupine (§ 51 občianskeho zákonníka) a s jej obsahovými náležitosťami ustanovenými zákonom o sociálnych službách.

PRÍSPEVOK NA STAROSTLIVOSŤ O DIEŤA V DETSKEJ SKUPINE DO TROCH ROKOV:

Pracujúci alebo študujúci (dennou formou) rodič, ktorý zabezpečí starostlivosť o svoje dieťa u poskytovateľa služby starostlivosti o dieťa v detskej skupine na základe uzatvorenej písomnej zmluvy o poskytovaní tejto sociálnej služby, si bude môcť uplatniť na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny nárok na príspevok na starostlivosť o dieťa. Príspevok na starostlivosť o dieťa sa poskytuje do dovŕšenia troch rokov veku, resp. šiestich rokov veku v prípade dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu dieťaťa. V prípade zabezpečovania starostlivosti o dieťa v detskej skupine sa príspevok na starostlivosť o dieťa poskytuje rodičovi v sume najviac 160 eur mesačne a z neho platí úhradu za túto sociálnu službu.

OPRÁVNENIE ZALOŽIŤ Detskú SKUPINU?

Fyzická osoba poskytuje starostlivosť v detskej skupine na základe vzniku jej oprávnenia poskytovať túto sociálnu službu na konkrétnom mieste jej poskytovania zápisom tejto sociálnej služby do registra sociálnych služieb, ktorý vedie príslušný vyšší územný celok, v územnom obvode ktorého je miesto poskytovania tejto sociálnej služby. Splnenie všetkých právnych podmienok na zápis tejto sociálnej služby na konkrétnom mieste posúdi príslušný vyšší územný celok v konaní a súvisiacom rozhodovaní vo veci zápisu do registra sociálnych služieb (vrátane vykonania ohliadky miesta budúceho poskytovania sociálnej služby). V čase mimoriadnej situácie sa zjednodušujú právne podmienky na vznik oprávnenia poskytovať starostlivosť v detskej skupine, a to redukciou potrebných dokladov k písomnej žiadosti o zápis do registra sociálnych služieb a tým aj súvisiacich podmienok poskytovania tejto sociálnej služby

AKÉ NÁLEŽITOSTI SÚ POTREBNÉ PRE VZNIK DETSKEJ SKUPINY V ČASE MIMORIADNEJ SITUÁCIE?

Fyzická osoba je povinná príslušnému vyššiemu územnému celku predložiť obsahové náležitosti, ktorými sú najmä osobné údaje:

- meno a priezvisko, bydlisko a adresu pobytu na území Slovenskej republiky, ak má oprávnenie na pobyt podľa osobitného predpisu, štátnu príslušnosť, dátum narodenia, rodné číslo, ak je pridelené, alebo iný identifikačný údaj, ak rodné číslo nie je pridelené,
- druh sociálnej služby, ktorým je starostlivosť o dieťa v detskej skupine,
- adresu miesta poskytovania starostlivosti o dieťa v detskej skupine,
- čas poskytovania starostlivosti o dieťa v detskej skupine, ak zamýšľa poskytovať túto sociálnu službu na určitý čas,
- deň začatia poskytovania starostlivosti o dieťa v detskej skupine,
- cenník sociálnej služby, spôsob platenia úhrady za sociálnu službu a podmienky platenia za sociálnu službu.

Pri zápise preukáže svoje oprávnenie užívať priestor v nehnuteľnosti slúžiacej na bývanie alebo dlhodobý pobyt ľudí, v ktorom sa bude sociálna služba poskytovať. Fyzická osoba prikladá aj údaje potrebné na vyžiadanie výpisu z registra trestov. Bezúhonnosť sa preukazuje výpisom z registra trestov nie starším ako tri mesiace, ak nejde o občana SR alebo iného štátu Európskeho hospodárskeho priestoru a nemá pobyt na území SR podľa osobitného predpisu. V prípade, ak ide o fyzickú osobu, ktorá je štátnym občanom Ukrajiny a ktorá z objektívnych dôvodov nemôže preukázať bezúhonnosť, môže počas trvania mimoriadnej situácie preukázať príslušnému vyššiemu územnému celku bezúhonnosť aj čestným vyhlásením. Fyzická osoba neprikladá identifikačné číslo organizácie (IČO) a právnu formu.

V čase mimoriadnej situácie fyzická osoba nemusí preukazovať vyššiemu územnému celku personálne, materiálne, finančné ani hygienické podmienky, nebude sa prikladať písomný opis rozsahu a podmienok poskytovania odbornej činnosti, obslužnej činnosti alebo ďalšej činnosti poskytovanej v rámci tejto sociálnej služby (tzv. projekt na poskytovanie sociálnej služby).

BUDE MOŽNÉ POSKYTOVANIE STAROSTLIVOSTI O DIEŤA V DETSKEJ SKUPINE AJ PO UKONČENÍ MIMORIADNEJ SITUÁCIE?

V prípade záujmu poskytovateľa služby starostlivosti o dieťa v detskej skupine bude možné kontinuálne pokračovať v poskytovaní tejto sociálnej služby aj po skončení mimoriadnej situácie. Táto fyzická osoba bude povinná dodatočne v lehote najneskôr do konca piateho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom bola ukončená mimoriadna situácia, splniť podmienky na poskytovanie sociálnej služby v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom o sociálnych službách. Fyzická osoba doloží údaje o priestorových, personálnych, materiálnych, finančných a hygienických podmienkach zodpovedajúcim zákonu o sociálnych službách (*už bez odchýlok ustanovených nariadením vlády SR, teda už bez ich uplatňovania*) prislúchajúcich k tomuto druhu, forme sociálnej služby a počtu prijímateľov sociálnej služby, resp. detí, ktorým sa poskytuje starostlivosť v konkrétnej detskej skupine na konkrétnom mieste konkrétnou fyzickou osobou ako poskytovateľom tejto sociálnej služby. Fyzická osoba zároveň doloží opis rozsahu a podmienok poskytovania odbornej činnosti, obslužnej činnosti alebo ďalšej činnosti z ktorého vyplýva, že služba, ktorá sa poskytuje, je sociálnou službou podľa zákona o sociálnych službách. Spravidla ide o predloženie „projektu na poskytovanie sociálnej služby“ v štruktúre určenej príslušným vyšším územným celkom.

MÁM ZÁUJEM ZRIADIŤ SI DETSKÚ SKUPINU V RODIČOVSKOM DOME V KTOROM BÝVAM SPOLU S RODIČMI. NEMÁM VŠAK VLASTNÍCKE PRÁVO K NEHNUTEĽNOSTI, ALE MÁM NA ADRESE TRVALÝ POBYT.

V takejto situácii je možné zriadiť detskú skupinu. Právna úprava, v čase mimoriadnej situácie v súvislosti s hromadným prílevom cudzincov na územie SR spôsobeným ozbrojeným konfliktom na území Ukrajiny, umožňuje zriadenie detskej skupine v dome rodičov, teda v dome kde poskytovateľ tejto starostlivosti aj býva a má trvalý pobyt. Po uplynutí tejto mimoriadnej situácie fyzická osoba bude musieť vyššiemu územnému celku predložiť zmluvu o nájme alebo zmluvu o výpožičke t.z. uzatvorí s rodičmi nájomnú zmluvu alebo zmluvu o výpožičke, že v priestore ich domu bude fyzická osoba poskytovať službu na podporu zosúladňovania rodinného a pracovného života, spolu so súhlasom rodičov, že takúto činnosť môže v dome vykonávať.

MÔŽEM SI PRENAJAŤ PRIESTOR NAPR. BYTOVÝ/ NEBYTOVÝ A ZRIADIŤ V ŇOM DETSKÚ SKUPINU S TÝM, ŽE V TOMTO PRIESTORE NEBUDEM BÝVAŤ?

Nie. Ak ide o poskytovanie starostlivosti o deti fyzickou osobou v detskej skupine v jej rodinnom prostredí, miesto poskytovania tejto sociálnej služby má byť jej domácnosť - priestor, ktorý plní súčasne funkciu jej bývania a nie samostatný priestor, ktorý bol prenajatý „na účel opatrovania detí“. Ide o individualizovanú starostlivosť v domácom prostredí, ktorá nemá charakter prevádzkarne teda zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa, alebo iného zariadenia (materská škola, detské centrum a pod.). To znamená, že právna úprava vychádza z predpokladu, že v byte, rodinnom dome alebo napr. počas krízovej situácie aj v ubytovni má fyzická osoba poskytujúca starostlivosť v detskej skupine aj bývať. Prenajatie priestoru, ktorý by neslúžil na bývanie a následné poskytovanie starostlivosti o deti v takomto priestore by bolo považované za zariadenie pre deti, ktoré musí spĺňať všetky náležitosti potrebné na uvedenie zariadenia do prevádzky, pričom sa nároky kladú aj na zamestnancov zariadenia.

V PRÍPADE AK SI ZAREGISTRUJEM DETSKÚ SKUPINU A BUDEM POSKYTOVAŤ STAROSTLIVOSŤ AJ MÔJMU VLASTNÉMU DIEŤAŤU BUDEM SI MÔČŤ POŽIADAŤ O PRÍSPEVOK NA STAROSTLIVOSŤ O DIEŤA NA VLASTNÉ DIEŤA?

Rodič dieťaťa do troch rokov resp. do šiestich rokov, ak ide o dieťa s nepriaznivým zdravotným stavom má nárok na rodičovský príspevok. Príspevok na starostlivosť o dieťa nie je možné požiadať na vlastné dieťa, ktorému rodič poskytuje starostlivosť v detskej skupine. Rodič dieťaťa, ktorý poskytuje starostlivosť aj o svoje dieťa nemôže uzavrieť zmluvu o poskytovaní sociálnej služby sám so sebou. Taktiež nie je možný súbeh dvoch dávok – poberanie rodičovského príspevku a zároveň príspevku na starostlivosť o dieťa. Ak dieťa po dovriešení troch rokov veku nebolo na základe riadneho zápisu v mesiaci máj príslušného kalendárneho roka prijaté do spádovej štátnej materskej školy, je možné požiadať o poskytovanie rodičovského príspevku, ktorý je možné využiť na platenie úhrady za starostlivosť o dieťa aj mimo materskej školy.

AK SOM RODIČ NA RODIČOVskej DOVOLENKE S VLASTNÝM DIEŤAŤOM, SOM TEDA NA ÚČELY ZDRAVOTNÉHO A SOCIÁLNEHO POISTENIA POISTENCOM ŠTÁTU, SOM POVINNÝ PLATIŤ ODVODY V PRÍPADE PREVÁDZKOVANIA DETSKEJ SKUPINY?

Rodič na rodičovskej dovolenke (poistenec štátu), ktorý prevádzkuje detskú skupinu je na účely zákona o zdravotnom poistení považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu. Z toho dôvodu mu vzniká povinnosť platiť odvody do zdravotnej poisťovne z jeho dosiahnutého príjmu. Na osobu v súbahu (teda poskytovateľ starostlivosti v detskej skupine a zároveň poistenec štátu) sa nevzťahujú ustanovenia o minimálnom vymeriavacom základe, čiže tieto osoby budú platiť poistné a preddavky na poistné iba zo skutočne dosiahnutých príjmov. Po začatí vykonávania tejto činnosti je potrebné splniť si oznamovaciu povinnosť voči zdravotnej poisťovni.

Na účely zákona o sociálnom poistení príjem fyzickej osoby poskytujúcej službu v detskej skupine sa považuje za príjem zo samostatnej zárobkovej činnosti, čo znamená, že bude príjmom relevantným na účely vzniku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia. Zákomom stanovená hranica príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti pre posúdenie vzniku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby od 1. júla 2022 je suma 6 798,00 eur. Ak fyzická osoba začne prvýkrát podnikáť alebo vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť v roku 2022, tak povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osoby jej môže vzniknúť najskôr od 1. júla/1. októbra 2023.

MÔŽE SI STARÝ RODIČ ZRIADIŤ DETSKÚ SKUPINU A POSKYTOVAŤ STAROSTLIVOSŤ AJ SVOJIM VNÚČATÁM?

Ak by starý rodič mal záujem poskytovať formalizovanú starostlivosť (pravidelne poskytovaná starostlivosť o dieťa za odplatu) v detskej skupine, musí splniť všetky podmienky stanovené zákonom o sociálnych službách, vrátane vzniku oprávnenia poskytovať sociálnu službu, a to na základe zápisu do registra sociálnych služieb.